

Hodnocení diplomové práce

Posudek oponenta práce

Jméno autora: Bc Ivona ROČÁRKOVÁ

Název práce: Čtenářství a volný čas

Oponent práce: PaedDr. Monika Žumárová, Ph.D.

Jedná se o méně frekventované téma v závěrečných pracích, které se ale často řeší na různých úrovních a v posledních letech je stále naléhavější. Autorka proto šířku tématu vymezila zaměřením čtenářství mezi dětmi a mládeží a jeho vztah k jejich zájmové orientaci v rámci volnočasových aktivit. Jedná se o pečlivě zpracovanou diplomovou práci, která vychází z přehledné osnovy, teoretická východiska mají přiměřený rozsah cca 40 stran a výzkumná část má obdobný rozsah. Celkově má práce cca 90 stran vlastního textu a rozsáhlý přílohový aparát.

V úvodu práce jsou prezentovány výchozí zdroje a autority pro oblast současného čtenářství u nás, včetně projektů a výzkumných šetření, která se přímo dotýkají vybrané problematiky. Cíl práce je formulován v úvodu (str. 11), v empirické části je rozpracován do dílčích cílů výzkumného šetření (str. 46-47), které jsou následně východiskem pro stanovení čtyř kvalifikovaných předpokladů (str. 48-49). V prvních dvou kapitolách teoretické části se autorka důsledně věnuje oblasti čtenářství z různých úhlů pohledů a vymezuje základní pojmy. Zde jsou také v uspořádaném textu četné citační odkazy z různých odborných zdrojů doplňované průběžně vlastními postoji autorky. V poslední teoretické kapitole, která se věnuje volnému času jako takovému, je již patrná určitá nejistota autorky v tématu. A to ve vymezení základních pojmů pro práci – co je volným časem pro tuto práci, jaké jsou jeho výchozí funkce (vztaheno k vybrané věkové skupině a čtenářství), mohlo by zde být i vymezení čtenářství v rámci volnočasových aktivit a následně pak propojení s podkapitolou č. 3.5, kde jsou prezentovány různé výzkumy volnočasových preferencí. Vhodné by zde bylo i vymezení zájmových orientací, které jsou pak využívány v empirickém šetření, např. v tab. č. 17 a 18 (str. 71 a 72) apod. Přesto teoretická část působí jako vyrovnaný celek, autorka se opírá o řadu citačních odkazů, které vhodně propojuje a komentuje. Velký potenciál je zřetelný především u prvních dvou kapitol věnovaných oblasti čtenářství.

Těžiště práce je ve výzkumném šetření prezentovaném v kapitole č. 4, která obsahuje vstupní uvedení do tématu, stanovení dílčích cílů a kvalifikovaných předpokladů. Volba vhodných metod je stručně prezentována v kap. č. 4.2 – zde by mohlo být např. i zdůvodnění vhodnosti/potřebnosti využití polostrukturovaných rozhovorů (str. 50). Jako výchozí pro získání potřebných dat si autorka zvolila dotazník vlastní konstrukce s 30 položkami, které jsou často široce členěné a nabízí volné odpovědi. Tak se dalo získat i z dotazníků množství kvalitativních údajů pro analýzu dat. Výběrový soubor a jeho charakteristika je „skryt“ v kapitole nazvané Postup při získávání dat (č. 4.3 – str. 50 až 52). Celkem bylo 156 respondentů v dotazníkovém šetření a 3 respondenti v rámci rozhovorů. Získané výsledky jsou pak postupně prezentovány dle jednotlivých položek v dotazníku v tabulkách a grafech. Také v přílohách C až F je přehledně prezentováno velké množství

získaných dat – podařilo se již všechny plně vyhodnotit nebo se s daty bude i nadále pracovat? Pro doložení kvalifikovaných předpokladů jsou vhodně využity statistické testy závislosti chí-kvadrát. V závěru empirického šetření je zařazeno ještě celkové shrnutí k jednotlivým oblastem včetně srovnání s jinými obdobnými výzkumy v této oblasti. Kladně je potřebné ohodnotit vždy bohatou diskusi k získaným datům včetně porovnání s obdobnými výzkumy a výsledky jiných autorů, využití grafického znázornění pomocí „pavoučích sítí“ pro porovnání různých intenzit vybraných aktivit a statistické vyhodnocení dat.

Odborné zdroje autorka využívá v dostatečné míře, dodržuje citační normu. Seznam pramenů je aktuální a rozsáhlý, včetně časopisů, zahraničních a elektronických zdrojů.

Jazyková, formální a stylistická úroveň práce je na odpovídající úrovni, práce je uspořádaná a přehledná, diplomantka se vyjadřuje srozumitelně. S ohledem na závěrečnou „autorskou slepotu“ a asi i náročné zpracování velkého množství dat a jejich prezentaci trošku pokulhává gramatická stránka textu v některých částech. Občas se jedná o dlouhá a nepřehledná souvětí, interpunkci, ale i další gramatické nedostatky (například str. 24, 27, 28, 29, 35 atd.).

Konkrétní náměty, připomínky nebo otázky vyžadující doplnění u obhajoby:

1. Kapitola č. 3 - Volný čas: uveďte jaké je (preferujte) vymezení volného času pro tuto práci a vybranou věkovou skupinu a zdůvodněte. Jaká funkce volného času by mohla být prioritní pro čtenářství ve volném čase mezi dospívající generací?
2. Vyjádřete se k systému prezentace dat v tabulkách a grafech:
 - v některých tabulkách jsou prezentována data pouze v relativních hodnotách a to s vypsáním % do všech polí (např. tab. č. 4) a nebo naopak bez označení (např. tab. č. 20);
 - v jiných tabulkách (např. tab. č. 5, 6, 7 atd.) pouze v absolutních číslech, občas i bez celkových součtů;
 - graf č. 6 - Oblíbené žánry SŠT již není členěn dle pohlaví jako u grafů č. 4 a 5 ?
3. Kde jste se inspirovala k využití grafického znázornění porovnání intenzit mezi TV, PC a čtenářstvím (grafy č. 9 a 10) – tzv. pavoučí sítě dle pohlaví respondentů. Byly patrné nějaké rozdíly mezi žáky a studenty (bez rozdílu pohlaví)?
4. Příp. se pokuste o určité zohlednění tématu k sociální pedagogice – jaké vidíte možnosti podpory a zvýšení úrovně čtenářství nejen u dospívající generace.

Přes uvedené nedostatky se ale domnívám, že předložená práce splňuje požadavky kladené na diplomové práce, přináší mnoho zajímavých pohledů a výstupů pro praxi a doručují jí k obhajobě.

V Hradci Králové dne 6. 4. 2015